

arb05 WERKLOOSHEID IN DE EMU

Voor de totstandkoming van de EMU hadden de EU-landen verschillende mogelijkheden om de werkloosheid te bestrijden.

- 1 De centrale bank van elk land afzonderlijk kon de rente verlagen.
rente↓ → lenen↑ en sparen↓ → bestedingen↑ → productie↑ → werkgelegenheid↑
Nu wordt dat voor alle landen gezamenlijk beslist door de Europese Centrale Bank (ECB).
- 2 De overheid van elk land afzonderlijk kon de belastingen verlagen en/of de eigen bestedingen verhogen.
  - belastingen↓ → besteedbaar inkomen↑ → consumptieve bestedingen↑ → productie↑ → werkgelegenheid↑
  - overheidsbestedingen↑ → productie↑ → werkgelegenheid↑Nu zijn alle landen gehouden aan EMU-afspraken over de omvang en de toename van de staatsschuld.
- 3 De centrale bank van elk land afzonderlijk kon (middels rentebeleid en valuta-interventies) de wisselkoers van de eigen valuta beïnvloeden.
  - rente↓ → wisselkoers↓ → export↑ en import↓ → productie↑ → werkgelegenheid↑
  - steunverkopen eigen valuta → wisselkoers↓ → export↑ en import↓ → productie↑ → werkgelegenheid↑Nu wordt indien nodig voor de EMU-zone als geheel wisselkoersbeleid door de ECB uitgeoefend.
- 4 De lonen konden gematigd worden.
loonmatiging → inflatie↓ → concurrentiepositie↑ → export↑ → productie↑ → werkgelegenheid↑

In geval van conjuncturele werkloosheid (onderbesteding) boden de mogelijkheden 1, 2 en 3 een oplossing. In geval van structurele werkloosheid (te hoge productiekosten) boden de mogelijkheden 3 en 4 een oplossing. Door deelname aan de EMU hebben de afzonderlijke landen minder instrumenten om de werkloosheid te bestrijden. Nu de mogelijkheden om zelfstandig rentebeleid, begrotingsbeleid en wisselkoersbeleid te voeren zijn weggevallen, is loonmatiging vrijwel de enige manier om (via een betere concurrentiepositie) de werkloosheid te bestrijden.*)

- *) Er zijn ook economen die wijzen op eventuele nadelen van loonmatiging:
- koopkracht↓ → consumptieve bestedingen↓ → productie↓ → werkgelegenheid↓
  - loonkosten↓ → diepte-investeringen↓ → arbeidsproductiviteit ↓ → kostenvoordelen↓ → technologische voorsprong↓